

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΥΤΡΩΟΥ: 15166

ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΔΕΔΟΥΛΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ**

ΑΘΗΝΑ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

- 1.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΩΝ.....ΣΕΛ 6
1.2 ΕΝΝΟΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....ΣΕΛ 9
1.3 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ...ΣΕΛ 10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΟΣΤΟΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

- 2.1 ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....ΣΕΛ 12
2.2 ΑΣΥΜΕΤΡΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΖΗΤΗΣΗΣ.....ΣΕΛ 13
2.3 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΠΟ ΑΣΥΜΕΤΡΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ.....ΣΕΛ 15
2.4 ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΜΙΑΣ ΣΕ ΜΙΑ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ.....ΣΕΛ 17
2.5 ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....ΣΕΛ 17
2.6 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ.....ΣΕΛ 18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΦΕΛΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

- 3.1 ΑΜΕΣΑ ΟΦΕΛΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ..... ΣΕΛ 19
3.2 ΕΜΜΕΣΑ ΟΦΕΛΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ .....ΣΕΛ 19
3.3 ΕΜΜΕΣΑ ΟΦΕΛΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
.....ΣΕΛ 20
3.4 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ «ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ»
.....ΣΕΛ 20
3.5 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΓΕΝΘΥΣΗ .....ΣΕΛ 21
3.6 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ .....ΣΕΛ 22
3.7 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ .....ΣΕΛ 22

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΠΟ ΙΔΕΑ ΣΕ ΠΡΑΞΗ

4.1	ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	ΣΕΛ 23
4.2	ΕΚΘΕΣΗ WERNER	ΣΕΛ 26
4.3	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	ΣΕΛ 26
4.4	ΕΚΘΕΣΗ DELORS	ΣΕΛ 27
4.5	ΚΟΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΣΕΛ 29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

5.1	ΑΡΧΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ (1951-1957)	ΣΕΛ 31
5.2	ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	ΣΕΛ 32
5.3	ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ	ΣΕΛ 33
5.4	ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ	ΣΕΛ 34
5.5	ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ	ΣΕΛ 35
5.6	ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ	ΣΕΛ 35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

6.1	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	ΣΕΛ 37
6.2	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	ΣΕΛ 38
6.3	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	ΣΕΛ 39
6.4	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ	ΣΕΛ 40
6.5	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΕΛ 41
6.6	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΣΕΛ 42
6.7	ΑΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΕ	ΣΕΛ 44
6.7.1	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	ΣΕΛ 44
6.7.2	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	ΣΕΛ 45
6.7.3	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	ΣΕΛ 46

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία, παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη των νομισματικών ενώσεων από την αρχαιότητα έως σήμερα. Επιπλέον αναλύονται τα οφέλη που απολαμβάνουν οι χώρες που εντάσσονται σε μια νομισματική ένωση αλλά και τα κόστη που αντιμετωπίζουν κατά την είσοδο τους σε αυτή. Στην συνέχεια γίνεται αναφορά στην Ευρωπαϊκή ένωση καθώς ταυτόχρονα παρουσιάζονται όλα τα γεγονότα που προηγήθηκαν μέχρι την δημιουργία αυτής. Επίσης βλέπουμε τα θεσμικά όργανα από τα οποία απαρτίζεται η Ευρωπαϊκή ένωση αλλά και τον ρόλο αυτών στην λειτουργία της Ευρωπαϊκής ένωσης. Τέλος παράλληλα με τα παραπάνω δίνεται ιδιαίτερη βάση στον ρόλο των συνθηκών που υπογράφηκαν με στόχο την πλήρη οικονομική ενοποίηση.

ABSTRACT

In this paper, we present the historical evolution of monetary union from antiquity to the present day. In addition, the benefits that the countries joining a monetary union and the costs they face when entering the monetary union are analyzed. The European Union is then referred to as it presents all the events that preceded it. We also see the institutions that make up the European Union and their role in the functioning of the European Union. Finally, in addition to the above, a special basis is given to the role of the treaties signed for full economic integration.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της πτυχιακής εργασίας είναι η περιγραφή των νομισματικών ενώσεων, η ιστορική τους εξέλιξη, τους λόγους ένταξης μια χώρας σε μια νομισματική ένωση και τέλος θα γίνει εμβάθυνση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Στο **Κεφάλαιο 1** παρουσιάζεται η ιστορική αναδρομή των νομισματικών ενώσεων από την αρχαιότητα έως και τον Bretton Woods. Επίσης αναλύεται η έννοια των νομισματικών ενώσεων καθώς και οι μορφές οικονομικής ενοποίησης οι οποίες σχετίζονται με τον βαθμό προνομιακής μεταχείρισης.

Στο **Κεφάλαιο 2** γίνεται αναφορά στο κόστος ένταξης μιας χώρας σε μια νομισματική ένωση.

Αντίθετα, το **Κεφάλαιο 3** αναφέρει τα οφέλη ένταξης μια χώρας σε μια νομισματική ένωση και τα κατηγοριοποιεί σε άμεσα και έμμεσα οφέλη.

Στο **Κεφάλαιο 4** παρουσιάζονται τα βήματα που έγιναν από το όραμα του Victor Hugo μέχρι την πραγματοποίηση της ONE. Δίνεται ιδιαίτερη σημασία στα στάδια της ONE αλλά και στην κοινή οικονομική πολιτική.

Το **Κεφάλαιο 5** ασχολείται με τις συνθήκες της ΕΕ βήμα προς βήμα έως το σήμερα.

Τέλος το **Κεφάλαιο 6** αναλύουμε τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και της ONE δείχνοντας τον βαθμό αλληλεπίδρασης ενός έναντι του άλλου.

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΩΝ

Από πολύ παλιά οι άνθρωποι είχαν την ανάγκη να πραγματοποιούν συναλλαγές. Οι συναλλαγές που γινόντουσαν παλαιότερα ήταν βάση του ανταλλακτικού συστήματος σύμφωνα με το οποίο ο παραγωγός ενός προϊόντος αντάλλαζε τα επιπλέον προϊόντα του με προϊόντα άλλου παραγωγού. Αργότερα πολλοί πολιτισμοί ανέπτυξαν την χρήση χρημάτων των οποίων η αξία βασιζόταν στην αξία του υλικού από την οποία ήταν φτιαγμένα.

Καθώς όμως η κάθε πόλη – κράτος είχε το δικό της νόμισμα οι συναλλαγές αυτές δυσκολεύονταν. Γι' αυτό το λόγο λοιπόν δημιουργήθηκαν οι νομισματικές ενώσεις, ώστε να μπορούν άνθρωποι από διαφορετικές πόλεις – κράτη/χώρες να κάνουν εμπόριο πιο εύκολα.^{1 2}

Κατά το παρελθόν υπήρξαν στην Ελλάδα νομισματικές ενώσεις από το 7^ο αιώνα π.Χ ως εκ' τούτου η Δελφική Αμφικτιονία θεωρείται η αρχαιότερη στην Ελλάδα όπου συμμετείχαν 12 φυλές της Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας με νόμισμα τους τον αργυρό σιατήρα. Από το 430 π.Χ έως το 230 π.Χ υπήρξε μεγάλη αύξηση των νομισματικών ενώσεων. Σε εκείνο το διάστημα δημιουργήθηκαν η ένωση των Ευβοέων, των Θεσσαλών, της Αχαϊκής Συμπολιτείας, των Ηπειρωτών, των Χαλκιδέων και τέλος των Αιτωλών. Στην ένωση των Ευβοέων συμμετείχαν η Χαλκίδα και η Ερέτρια και θεωρείται η μικρότερη ως προς την ποσότητα των πόλεων. Από την άλλη πλευρά η μεγαλύτερη ένωση ήταν των Αιτωλών που υπερίσχυε από τις υπόλοιπες ως προς τον αριθμό των πόλεων-κρατών αλλά και ως προς το γεωγραφικό μέγεθος διότι περιλάμβανε πολλές πόλεις της Στερεάς Ελλάδας, της Θεσσαλίας και Δυτικής Πελοποννήσου.

---

¹ 2lykpefkis.att.sch.gr/Downloads/drastiriotes/2012_13/nomismata/melathro.ppt

² Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Χρήμα

Τέλος η ένωση των Αιτωλών δημιουργήθηκε στα τέλη του 4^{ου} αιώνα π.Χ και διαλύθηκε στα μέσα του 2^{ου} αιώνα π.Χ με κοινό νόμισμα το αργυρό τριώβολο (ημίδραχμο).

Στις αρχές του 19ου αιώνα δημιουργήθηκαν νομισματικές ενώσεις οι οποίες αρχικά βασίστηκαν στον χρυσό ή στον άργυρο, όπως ο κανόνας του χρυσού-διμεταλλισμός. Στην συνέχεια μετά την δυσχερή περίοδο του μεσοπολέμου και το καθεστώς του Bretton Woods, μεταβήκαμε στις κυμαινόμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες, την δολαριοποίηση και τέλος τη ζώνη του ευρώ.

Διμεταλλισμός:

Από την αρχαιότητα ο χρυσός και ο άργυρος ήταν τα κύρια νομισματικά μέταλλα και η κύρια χρησιμοποίηση τους, ήταν ως μέσο πληρωμών για τις εμπορικές τους συναλλαγές. Στο καθεστώς του διμεταλλισμού, μια νομισματική μονάδα περιείχε μια ορισμένη ποσότητα αργυρού και χρυσού. Η ισοτιμία μεταξύ αργυρού και χρυσού καθοριζόταν βάση δύο υπολογιστικών μεθόδων. Στην πρώτη περίπτωση προέκυπτε ότι μια ουγκιά χρυσού κόστιζε (16) δεκαέξι φορές περισσότερο απ' ότι μια ουγκιά αργύρου, ενώ στην δεύτερη περίπτωση προέκυπτε ότι ένα ψήγμα καθαρού χρυσού ισοδυναμούσε με (16) δεκαέξι ψήγματα καθαρού αργύρου. Στην αγορά των μετάλλων η σχετική τιμή χρυσού-αργυρού προσδιοριζόταν από την προσφορά και την ζήτηση. (Καρφάκης 2008)³

Κανόνας Χρυσού:

Από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα έως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα κυριάρχησε ο κανόνας του χρυσού στο διεθνές νομισματικό σύστημα. Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό κάθε χώρα καθόριζε μια σταθερή σχέση ανάμεσα ο νόμισμα της και τον χρυσό, την χρυσή ισοτιμία. Αυτό σήμαινε ότι οποιοσδήποτε μπορούσε να πάει στην κεντρική τράπεζα και να ζητήσει χρυσό σε αντάλλαγμα με τραπεζογραμμάτια. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το κάθε νόμισμα ήταν μετατρέψιμο σε χρυσό, ανάμεσα στα διάφορα νομίσματα επικρατούσαν διάφορες συναλλαγματικές σχέσεις. Επομένως το κύριο συναλλαγματικό μέσο ήταν ο χρυσός. Ο χρυσός κανόνας κατέρρευσε με το ξέσπασμα

---

³ Κωνσταντίνος Ι.Καρφάκης, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ:GUTENBERG, Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις (ΣΕΛ240-243)

του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Μετά τη λήξη του πολέμου πολλές χώρες επέστρεψαν στον κανόνα του χρυσού με πρώτη την ΗΠΑ, διατηρώντας την προπολεμική συναλλαγματική ισοτιμία μέχρι και το 1931 που κατέρρευσε ολοσχερώς ο κανόνας του χρυσού.⁴

Καθεστώς Bretton Woods:

Μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου πραγματοποιήθηκε η χρηματοοικονομική διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών γνωστή και ως η διάσκεψη του Bretton Woods. Η συμφωνία αυτή προέβλεπε την ίδρυση του ΔΝΤ, το οποίο θα προάγει τη νομισματική συνεργασία, τη συναλλαγματική σταθερότητα, τη διευκόλυνση και ανάπτυξη του παγκοσμίου εμπορίου καθώς επίσης θα βοηθήσει στην εγκαθίδρυση ενός πολυσύνθετου συστήματος πληρωμών. Το σύστημα προσδιόριζε σταθερή ισοτιμία σε μια καθορισμένη τιμή +/- 1% μεταξύ των νομισμάτων θέτοντας ως κεντρική ισοτιμία του παγκόσμιου νομισματικού συστήματος το αμερικάνικο δολάριο, συνδέοντας το με τον χρυσό σε σταθερή αναλογία 35\$(τριάντα πέντε δολάρια) ανά μία ουγκιά^{5 6}

Η διαφορά με το προηγούμενο σύστημα, τον κανόνα του χρυσού, σημειώνεται στο ότι οι ισοτιμίες των νομισμάτων των χωρών που συμμετείχαν ήταν σταθερές σε σχέση με τον χρυσό, δεν ήταν όμως τα νομίσματα τους απευθείας μετατρέψιμα σε χρυσό. Το σύστημα Bretton Woods καταργήθηκε το 1971, την ίδια χρονιά δηλαδή που καταργήθηκε και ο κανόνας του χρυσού.⁷

---

⁴ Κωνσταντίνος Ι.Καρφάκης, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ:GUTENBERG, Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις (ΣΕΛ245-250)

⁵ Ιστότοπος: www.tvxs.gr

⁶ Κωνσταντίνος Ι.Καρφάκης, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ:GUTENBERG, Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις (ΣΕΛ250-255)

⁷ Ιστότοπος: www.capitalinvest.gr

1.2 ΕΝΝΟΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Οι οικονομικές και νομισματικές ενώσεις δημιουργήθηκαν από την αρχαιότητα και συντέλεσαν στην δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς, στην οποία ευνοείτε το διεθνές εμπόριο και οι συναλλαγές. Μεταξύ των χωρών της ένωσης αγαθά, υπηρεσίες, κεφάλαιο και εργασία κινούνται χωρίς περιορισμούς. Στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς οι συναλλαγματικές ισοτιμίες θα πρέπει να διατηρούνται σταθερές και αμετάκλητες ώστε να δημιουργείτε το κατάλληλο περιβάλλον οικονομικής ανάπτυξης και σταθερότητας. Συνεπώς, τα οφέλη που προκύπτουν είναι η ενθάρρυνση των μακροπρόθεσμων επενδύσεων, η ελαχιστοποίηση του κόστους συναλλαγών και η διαφάνεια των τιμών. Όλα τα παραπάνω, καθορίζονται και ρυθμίζονται από μια ενιαία κεντρική τράπεζα.

Το κόστος από την συμμετοχή σε μια νομισματική ένωση προκύπτει στην περίπτωση που μια μεμονωμένη χώρα αντιμετωπίσει προβλήματα ανεργίας και πληθωρισμού. Ο λόγος ύπαρξης των προβλημάτων βασίζεται στο ότι η νομισματική πολιτική είναι κοινή για όλες τις χώρες της νομισματικής ένωσης, με αποτέλεσμα τα προβλήματα νομισματικής φύσεως να μην μπορούν να επιλυθούν μεμονωμένα αλλά από κοινού.⁸

---

⁸ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Ένωση

1.3 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η οικονομική ενοποίηση δύο ή περισσότερων χωρών υπονοεί, καταρχήν, μια μορφή προνομιακής δασμολογικής μεταχείρισης τα μέλη ενός μπλοκ εμπορευόμενων χωρών αυτού του είδους εφαρμόζουν δασμολογικό σύστημα εμπορικών συναλλαγών, που μεροληπτεί υπέρ των χωρών μελών της οικονομικής ενότητας. Συνεπώς οι χώρες που συμμετέχουν στην οικονομική ενότητα συνήθως συμφωνούν στην μείωση ή και κατάργηση των δασμών στις μεταξύ τους συναλλαγές αλλά αυτό δεν ισχύει στις περιπτώσεις που τα μέλη συναλλάσσονται με χώρες του υπόλοιπου κόσμου.⁹

Η οικονομική ενοποίηση αναφέρεται σε δύο βασικά θέματα:

- Την ενοποίηση των αγορών: Η ενοποίηση των αγορών αναφέρεται σε μια κοινών βασικών κανόνων λειτουργίας ενιαίας αγοράς.

Την ενοποίηση των οικονομικών πολιτικών: Η ενοποίηση των οικονομικών πολιτικών είναι πιο ασαφής ως έννοια και πιο αμφιλεγόμενη προς την εφαρμογή της, καθώς κατά περίπτωση μπορεί να αναφέρεται σε διαφορετικό περιεχόμενο οικονομικών πολιτικών ή και σε διαφορετικά εργαλεία εφαρμογής της ίδιας πολιτικής.¹⁰

Η οικονομική ενοποίηση διακρίνεται σε 4 μορφές οι οποίες σχετίζονται με τον βαθμό προνομιακής μεταχείρισης:

Ελεύθερη Ζώνη Συναλλαγών:

- Κατάργηση δασμών στις μεταξύ τους συναλλαγές
- Διατήρηση ατομικού δασμολογικού τείχους απέναντι στις υπόλοιπες χώρες

Τελωνιακή Ένωση:

- Κατάργηση δασμών στις μεταξύ τους συναλλαγές
- Καθιέρωση ενός κοινού δασμού απέναντι στις χώρες μη μέλη

⁹ Πουρναράκης Ευθύμιος, 2010, Διεθνής Οικονομική {μια εισαγωγική προσέγγιση} (ΣΕΛ523-537)

¹⁰ Ιστότοπος: www.openclass.teiwm.gr

Κοινή Αγορά:

- Κατάργηση δασμών στις μεταξύ τους συναλλαγές
- Καθιέρωση ενός κοινού δασμού απέναντι στις χώρες μη μέλη
- Προβλέπει την ελεύθερη μετακίνηση των συντελεστών παραγωγής μεταξύ των χωρών μελών

Πλήρης Οικονομική Ενοποίηση:

- Προβλέπει τον συντονισμό των νομισματικών και φορολογικών συστημάτων των χωρών-μελών, με στόχο την δημοσιονομική και νομισματική εναρμόνιση. Επομένως είναι η στενότερη μορφή οικονομικής συνεργασίας.¹¹

---

¹¹ Πουρναράκης Ευθύμιος, 2010, Διεθνής Οικονομική {μια εισαγωγική προσέγγιση} (ΣΕΛ523-537)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΟΣΤΟΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

2.1 ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το κόστος για την οικονομία μιας χώρας που εντάσσεται σε μια νομισματική ένωση προκύπτει από το γεγονός ότι όταν μια χώρα εγκαταλείπει το εθνικό της νόμισμα, η κεντρική της τράπεζα αδυνατεί να ασκήσει ανεξάρτητη πολιτική καθώς η τιμή, η ποσότητα και τα επιτόκια καθορίζονται από την κεντρική τράπεζα .

Κατά συνέπεια η χώρα που εντάσσεται σε μια νομισματική ένωση χάνει την δυνατότητα εφαρμογής εθνικής νομισματικής πολιτικής δηλαδή χάνει την δυνατότητα υποτίμησης και ανατίμησης του νομίσματος της. Η απώλεια χρήσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας σε συνδυασμό με τις διαχρονικά διαφορετικές πολιτικές συμπληρώνουν τη βασική πηγή κόστους ενός κοινού νομίσματος.¹²

---

¹² Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 31-39)

2.2 ΑΣΥΜΜΕΤΡΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΖΗΤΗΣΗΣ

Θα εξετάσουμε την περίπτωση της μεταβολής της ζήτησης όπως αναλύθηκε από τον Mundell (1961) στην θεωρία του για τις άριστες νομισματικές περιοχές. Η άριστη νομισματική περιοχή είναι μία γεωγραφική περιοχή όπου ένα ενιαίο νόμισμα λειτουργεί ως ένα γενικό αποδεκτό μέσο πληρωμών. Θα υποθέσουμε, για παράδειγμα ότι δύο χώρες η X και η Y συνιστούν μια νομισματική ένωση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχουν ένα κοινό νόμισμα, το οποίο θα είναι ελεγχόμενο από την κεντρική τους τράπεζα.

ΥΠΟΘΕΣΗ

Οι καταναλωτές της νομισματικής ένωσης προτιμούν τα προϊόντα της Y έναντι της X.

ΑΠΟΤΕΛΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ:

ΜΕΛΟΣ X	ΜΕΛΟΣ Y
Αύξηση ανεργίας	Μείωση ανεργίας
Μείωση παραγωγικής δραστη/τητας	Τόνωση παραγωγικής δραστη/τητας
	Ανοδικές τάσεις επιπέδου τιμών
Προβλήματα προσαρμογής	

Σύμφωνα με την θεωρία των Άριστων Νομισματικών Περιοχών υπάρχουν δύο κριτήρια με τα οποία λειτουργούν ως αυτόματοι μηχανισμοί εξισορρόπησης, ώστε να αντιμετωπιστεί η ασύμμετρη διαταραχή με όσο το δυνατόν μικρότερα προβλήματα προσαρμογής.¹³

Ασύμμετρες Διαταραχές

Ευελιξία των μισθών

Κινητικότητα της εργασίας

¹³ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 31-39)

1) Ευελιξία των μισθών:

Πρώτον, οι άνεργοι της χώρας X θα δεχτούν μειώσεις στους μισθούς τους ενώ στην χώρα Y λόγω της υπερβάλλουσας ζήτησης της εργασίας θα ασκηθούν ανοδικές τάσεις στους μισθούς.

Δεύτερον, η άνοδος των τιμών και των μισθών της χώρας Y αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων της χώρας X.

2)Κινητικότητα της εργασίας:

Η υπερβάλλουσα ζήτηση εργασίας της χώρας Y δημιουργεί ένα μεγάλο κενό το οποίο θα μπορούσαν να το καλύψουν κάλλιστα οι άνεργοι της χώρας X. Τα αποτελέσματα θα ήταν ευεργετικά και στις δύο χώρες διότι θα εξαφανιζόντουσαν οι πληθωριστικές πιέσεις για την χώρα Y και θα περιοριζόντουσαν οι αυξήσεις-μειώσεις των μισθών Y και X χωρών αντίστοιχα.

Στην περίπτωση που ένα από τα παραπάνω κριτήρια δεν ικανοποιείται το πρόβλημα της X μπορεί να λυθεί μόνο με αποπληθωρισμό. Οι συνέπειες αυτής της πολιτικής στην παραγωγή και την απασχόληση μας επιδεικνύουν το κόστος της συμμετοχής της στη Νομισματική Ένωση.¹⁴

---

¹⁴ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 31-39)

2.3 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΠΟ ΑΣΥΜΜΕΤΡΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Όταν οι χώρες της νομισματικής ένωσης πλήττονται από ασύμμετρες διαταραχές, οι συνέπειες είναι εξαιρετικά επώδυνες για την οικονομία των χωρών και ο μόνος τρόπος να μετριάσουν τις αρνητικές συνέπειες είναι με την ύπαρξη μηχανισμών μεταβίβασης εισοδήματος από την μία χώρα στην άλλη. Στην περίπτωση που απουσιάζουν αυτοί οι μηχανισμοί το πρόβλημα διογκώνεται. Υπάρχουν δύο μηχανισμοί διασφάλισης:¹⁵

1. Μέσω δημοσίων συστημάτων διασφάλισης
2. Μέσω ιδιωτικών συστημάτων διασφάλισης

Στην πρώτη περίπτωση οργανώνονται από τις κυβερνήσεις και στην δεύτερη περίπτωση οργανώνονται στα πλαίσια των ιδιωτικών αγορών.

Δημόσια συστήματα διασφάλισης:

Τα δημόσια συστήματα διασφάλισης μπορούν να μετριάσουν της αρνητικές συνέπειες των διαταραχών μέσω του κεντρικού σχεδιασμού των προϋπολογισμών των κρατών.

Αν υποθέσουμε ότι υπάρχει μια κεντρική κυβέρνηση που εισπράττει φόρους και καταβάλει μεταβιβαστικές πληρωμές. Η μείωση των προϊόντων της X χώρας θα περιορίσει τα φορολογικά έσοδα της κεντρικής κυβέρνησης και αντίστοιχα η αύξηση των προϊόντων της Y χώρας θα αυξήσει τα φορολογικά έσοδα της κεντρικής κυβέρνησης. Μεταβιβάζοντας το εισόδημα από την Y στην X χώρα δίνοντας την δυνατότητα στην τελευταία να αυξήσει την καταναλωτική της δαπάνη.

Το κύριο μειονέκτημα των δημοσίων συστημάτων διασφάλισης προέρχεται από τον χαρακτήρα της διαταραχής. Σε περίπτωση που είναι βραχυπρόθεσμη βοηθά ουσιαστικά στα προβλήματα προσαρμογής, σε αντίθετη περίπτωση αν ο χαρακτήρας της διαταραχής είναι μακροπρόθεσμος τότε όχι απλά δεν βοηθά αλλά σταδιακά θα αποτελέσει πηγή μεγαλύτερου προβλήματος.

---

¹⁵ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 39-42)

Ιδιωτικά συστήματα διασφάλισης:¹⁶

Σύμφωνα με τα ιδιωτικά συστήματα ο κύριος μηχανισμός διασφάλισης βασίζεται στις χρηματοοικονομικές αγορές. Για την ανάλυση της συγκεκριμένης περίπτωσης ότι:

1. Ασύμμετρη διαταραχή πλήττει X και Y χώρα εντός νομισματικής ένωσης

Βασική προϋπόθεση, για να λειτουργήσει ο μηχανισμός διασφάλισης είναι οι χώρες X και Y να είναι πλήρως ολοκληρωμένες. Συνεπώς υπάρχει μία αγορά χρεογράφων, μία αγορά μετοχών και τραπεζικοί τους τομείς είναι πλήρως ενοποιημένοι. Σε αυτήν την περίπτωση πρέπει να διαπιστωθεί με ποιόν τρόπο οι ολοκληρωμένες αγορές διευκολύνουν την διαδικασία προσαρμογής.

Αν υποθέσουμε ότι παρουσιάζεται ασύμμετρη διαταραχή μεταξύ X και Y χώρες και έστω ότι η X χώρα πλήττεται και παρουσιάζει απώλειες κερδών και μειώσεις στις τιμές των μετοχών. Επειδή όμως οι χρηματοοικονομικές αγορές είναι ολοκληρωμένες, πολλές μετοχές της X χώρας κατέχονται από πολίτες της Y χώρας. Συνεπώς οι πολίτες της Y χώρας επιβαρύνονται από την πτώση της οικονομικής δραστηριότητας της X χώρας.

Αντιθέτως οι επιχειρήσεις της Y χώρας θα παρουσιάσουν αυξημένα κέρδη και οι τιμές των μετοχών θα αυξηθούν. Επειδή όμως και σε αυτήν την περίπτωση πολλές μετοχές επιχειρήσεων της Y χώρας κατέχονται από πολίτες της X χώρας, κατ' αυτόν τον τρόπο οι πολίτες της X αντισταθμίζουν μέρος των απωλειών που οφείλονται στην δυσχερή οικονομική κατάσταση της X χώρας.

Το κύριο μειονέκτημα των ιδιωτικών συστημάτων διασφάλισης είναι η λεγόμενη πλήρως ενοποίηση που σύμφωνα με τους οικονομολόγους είναι αδύνατον να επιτευχθεί δίχως και πολιτική ενοποίηση μεταξύ των χωρών της νομισματικής ένωσης.

---

¹⁶ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 43-44)

2.4 ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΜΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ένα πρόσθετο κόστος των χωρών μιας νομισματικής ένωσης προκύπτει από την εγκατάλειψη της συναλλαγματικής ισοτιμίας και αποτελείται από το γεγονός της επιλογής μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας. Σε ορισμένες χώρες η αύξηση του πληθωρισμού δημιουργεί δυσανάλογα μεγάλα προβλήματα στην οικονομία τους απ' ό,τι σε κάποιες άλλες.

Η συναλλαγματική ισοτιμία του ενιαίου νομίσματος θα πρέπει να ορισθεί σε εκείνο το επίπεδο ώστε όλα τα μέλη μιας νομισματικής ένωσης να έχουν σταθερά ίσα ποσοστά πληθωρισμού. Στην περίπτωση που τα ποσοστά πληθωρισμού ήταν μεγαλύτερα, θα έπρεπε η “χώρα Χ” να αποδεχτεί λιγότερο πληθωρισμό και περισσότερη ανεργία, και το αντίστροφο.¹⁷

2.5 ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένα ακόμα κόστος που μπορεί να δημιουργηθεί μέσα σε μια νομισματική ένωση οφείλεται στο κατά πόσο συσπειρωμένα είναι τα εργατικά σωματεία των χωρών της νομισματικής ένωσης. Οι χώρες οι οποίες έχουν συσπειρωμένα εργατικά σωματεία μπορούν να οδηγήσουν σε αποκλίσεις στους μισθούς και στις τιμές.

Συνεπώς οι υπερβολικές απαιτήσεις των εργατικών συνδικάτων σχετικά με τους μισθούς θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερο πληθωρισμό, με αποτέλεσμα οι πραγματικοί μισθοί να μην αυξηθούν.¹⁸

---

¹⁷ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 44-46)

¹⁸ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 48)

2.6 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί μακροχρόνια η οικονομία ενός κράτους, οι διαφορετικές νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές που ακολουθεί καθώς και η λειτουργία των χρηματαγορών τους, είναι δυνατόν να δημιουργήσει προβλήματα κατά την ένταξη του κράτους σε μια νομισματική ένωση. Με βάση την διαφορετικότητα του κάθε κράτους, σε μια ενδεχόμενη νομισματική διαταραχή τα μέλη της νομισματικής ένωσης θα επηρεαστούν κατά τρόπο διάφορο και ιδιάζοντα.

Επιπλέον τα διαφορετικά νομικά συστήματα των χωρών/μελών μιας νομισματικής ένωσης μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τον τρόπο που λειτουργού οι αγορές τους. Για παράδειγμα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι χώρες με αγγλοσαξονική νομική παράδοση έχουν ανεπτυγμένες κεφαλαιαγορές, με συνέπεια οι επιχειρήσεις να χρηματοδοτούν τα επενδυτικά προγράμματά τους είτε μέσω της αγοράς ομολόγων είτε μέσω της αγοράς μετοχών. Από την άλλη, οι χώρες με νομική παράδοση της ηπειρωτικής Ευρώπης, στηρίζονται κατά κύριο λόγο στο τραπεζικό σύστημα. Με τις κεφαλαιαγορές να είναι λιγότερο ανεπτυγμένες, οι επιχειρήσεις αντλούν οικονομικούς πόρους μέσω του τραπεζικού συστήματος. Με τα παραπάνω δεδομένα μια αύξηση του επιτοκίου από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα επηρεάσει τις χώρες με αγγλοσαξονικού τύπου νομική παράδοση μέσα από το αποτέλεσμα πλούτου καταναλωτών και επιχειρήσεων. Η αύξηση του επιτοκίου θα μειώσει τις τιμές των ομολόγων και των μετοχών με συνέπεια την μείωση του πλούτου των καταναλωτών. Στις χώρες με οικονομικές αγορές της ηπειρωτικής Ευρώπης, η αύξηση του επιτοκίου επηρεάζει τις δαπάνες των καταναλωτών κυρίως μέσω του καναλιού των τραπεζικών δανείων. Ως συνέπεια της αύξησης του επιτοκίου, οι τράπεζες θα περιορίσουν το ύψος των χορηγήσεων προς τους καταναλωτές.¹⁹

Συμπληρωματικά, βάση των δημοσιονομικών συστημάτων τα κράτη που πρόκειται να ενταχθούν σε μια νομισματική ένωση, διαμορφώνουν τα άριστα ύψη πληθωρισμού.

---

¹⁹ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 52)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΦΕΛΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

3.1 ΑΜΕΣΑ ΟΦΕΛΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

Όταν οι χώρες στρέφονται προς ένα κοινό νόμισμα το κόστος ανταλλαγής ενός νομίσματος με ένα άλλο εξαλείφεται. Η επιβολή των Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκτίμησε πως το όφελος των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής νομισματικής ένωσης για τη μετατροπή νομισμάτων, ανέρχεται σε 13-20 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Αυτό αντιπροσωπεύει το 0,25-0,5% του κοινοτικού ΑΕΠ. Το ποσό αυτό προηγουμένως, αποτελούσε τα κέρδη των τραπεζών ή των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος που καταβάλλονταν κατά την ανταλλαγή εθνικών νομισμάτων.

Η απώλεια που κατά συνέπεια αντιμετωπίζουν οι τράπεζες κατά την μεταβατική περίοδο, αντισταθμίζεται με την απόκτηση μεγαλύτερων ωφελειών που προκύπτουν από την χρησιμοποίηση του κοινού νομίσματος εκτός νομισματικής ένωσης.²⁰

3.2 ΕΜΜΕΣΑ ΟΦΕΛΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

Επιπλέον δημιουργήθηκαν έμμεσα οφέλη τα οποία είναι μη μετρήσιμα μέσω της εξάλειψης του κόστους συναλλαγών. Με την καθιέρωση του ευρώ αυξήθηκε η διαφάνεια των τιμών, συνεπώς οι καταναλωτές έχουν δυνατότητα να συγκρίνουν και να επιλέγουν τα πιο συμφέροντα προϊόντα. Ένα από τα κύρια έμμεσα οφέλη είναι η μείωση της δυνατότητας των επιχειρήσεων να ασκούν τιμολογιακή πολιτική.

Ως αποτέλεσμα να αυξάνεται ο ανταγωνισμός στις αγορές και να μειώνονται οι τιμές των αγαθών προς όφελος των καταναλωτών.²¹

---

²⁰ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 119-120)

²¹ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 121-124)

3.3 ΕΜΜΕΣΑ ΟΦΕΛΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Η καθιέρωση ενός κοινού νομίσματος μειώνει την αβεβαιότητα των μεταβολών συναλλαγματικής ισοτιμίας. Με την σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία βελτιώνεται η ευημερία των επιχειρήσεων και γενικότερα των καταναλωτών. Ωστόσο οι μεταβολές στη συναλλαγματική ισοτιμία δεν αντιπροσωπεύουν πάντοτε τις μεταβολές των τιμών, με συνέπεια την δημιουργία αβεβαιότητας αλλά δημιουργούν ευκαιρίες για απόκτηση κερδών. Στην περίπτωση των επιχειρήσεων όταν η συναλλαγματική ισοτιμία αποκτά μεγαλύτερη μεταβλητότητα τότε αυξάνεται η πιθανότητα μεγιστοποίηση των κερδών.

Για παράδειγμα στην περίπτωση των εξαγωγών, αν η συναλλαγματική ισοτιμία είναι δυσμενής η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί εξαγωγές ενώ σε αντίθετη περίπτωση παροτρύνεται στην αύξηση των εξαγωγών.

Συμπερασματικά, με βάση αυτή τη θεωρία δεν είναι δυνατόν να διευκρινιστεί αν τελικά οι καταναλωτές ωφελούνται ή επιβαρύνονται από την μικρότερη μεταβλητότητα της τιμής.²²

3.4 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ «ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ»

Οι επιδράσεις της νομισματικής ένωσης στο εμπόριο περιγράφεται με βάση δύο μηχανισμούς αύξησης του εμπορίου. Ο πρώτος συνδέει το εμπόριο με την συναλλαγματική αβεβαιότητα ενθαρρύνοντας ή απομακρύνοντας το και ο δεύτερος αφορά το κόστος των συναλλαγών. Σχετικά με αυτό το ζήτημα, οι πρώτες οικονομετρικές μελέτες διαπίστωσαν ότι οι επιδράσεις της νομισματικής ένωσης στο εμπόριο ήταν περιορισμένες έως ακόμα και μηδαμινές.

Στο αντίθετο συμπέρασμα κατέληξαν νεότερες οικονομετρικές μελέτες με επικεφαλή τον Andy Rose, οι οποίες κατέληξαν στο ότι οι ροές εμπορίου μεταξύ των χωρών της

---

²² Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 120-124)

νομισματικής ένωσης είναι διπλάσιες μέσο όρο από τις ροές εμπορίου μεταξύ δύο κρατών που δεν ανήκουν σε νομισματική ένωση.

Με το πέρασμα των ετών συνεχίστηκαν οι οικονομετρικές μελέτες και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι υπερεκτιμήθηκαν οι θετικές επιδράσεις την νομισματικής ένωσης στις ροές εμπορίου.²³

3.5 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ

Η νομισματική ένωση επιδρά στον βαθμό μεγέθυνσης των κρατών μελών της νομισματικής ένωσης μέσω δύο μηχανισμών. Ο πρώτος μηχανισμός σχετίζεται με την ενίσχυση του εμπορίου και ο δεύτερος με την σταθεροποίηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Σύμφωνα με τον πρώτο μηχανισμό, ο Frankel και ο Rose κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η αύξηση κατά μία ποσοστιαία μονάδα του εμπορίου μεταξύ των χωρών-μελών μιας νομισματικής ένωσης, αυξάνει κατά κεφαλήν εισόδημα κατά ένα τρίτο της ποσοστιαίας μονάδας.

Ωστόσο, δεν υπάρχουν παρόμοιες οικονομετρικές μελέτες για τον δεύτερο μηχανισμό που να αποδεικνύουν ότι η νομισματική ένωση επιδρά θετικά στην οικονομική μεγέθυνση.²⁴

---

²³ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 141-143)

²⁴ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 143-146)

3.6 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Ένα ακόμα όφελος από την ένταξη μιας χώρας σε νομισματική ένωση είναι ότι το κοινό νόμισμα της νομισματικής ένωσης είναι ισχυρότερο στις διεθνείς νομισματικές σχέσεις από το σύνολο των επιμέρους νομισμάτων πριν την ένωση. Η ύπαρξη του κοινού νομίσματος, το οποίο είναι κύριο μέσω συναλλαγής με τον υπόλοιπο κόσμο αποφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα. Αυτά τα πλεονεκτήματα διακρίνονται σε δύο κατηγορίες.

- 1) Στην πρώτη περίπτωση ο εκδότης του νομίσματος αποκομίζει επιπρόσθετα έσοδα από την χρησιμοποίηση του ως κύριο μέσο συναλλαγής.
- 2) Επιπλέον η δύναμη του κοινού νομίσματος επιφέρει τόνωση της δραστηριότητας στις εγχώριες χρηματοοικονομικές αγορές, προσελκύοντας περισσότερα ξένα επενδυτικά κεφάλαια. Ως αποτέλεσμα οι εγχώριες τράπεζες, οι αγορές ομολόγων και τα χρηματιστήρια να αυξήσουν τον όγκο των συναλλαγών τους, με θετικές συνέπειες στην απασχόληση και στο εισόδημα.²⁵

3.7 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ

Τα οφέλη που αποκτά ένα κράτος μέλος το οποίο συμμετέχει σε μια νομισματική ένωση βρίσκονται σε συνάρτηση με τον βαθμό ανοίγματος κάθε χώρας. Όσο πιο εξωστρεφείς είναι μια χώρα τόσο μεγαλύτερα οφέλη θα καρπώνεται. Για παράδειγμα, έχει ιδιαίτερη σημασία η κατάργηση του κόστους συναλλαγών για τις χώρες όπου οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές αγοράζουν και πωλούν το μεγαλύτερο μέρος των αγαθών και υπηρεσιών τους σε ξένες χώρες.²⁶

---

²⁵ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 144)

²⁶ Grauwe de Paul, 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ, Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης (ΣΕΛ 145)

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΠΟ ΙΔΕΑ ΣΕ ΠΡΑΞΗ

4.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ^{27 28 29}

Η σταδιακή πορεία προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση ήταν μια διαδικασία αρκετά δύσκολη και πολύπλοκη για τον λόγο ότι δεν υπήρξε στο παρελθόν κάποια άλλη αντίστοιχη περίπτωση. Προγενέστερα υπήρξαν ενώσεις οι οποίες δεν υιοθέτησαν κοινό νόμισμα ούτε εγκαθίδρυσαν μια ενιαία κεντρική τράπεζα αλλά υπήρξαν και περιπτώσεις όπως του Βελγίου και του Λουξεμβούργου στις οποίες συνέδεσαν την συναλλαγματική τους ισοτιμία με μία μεγαλύτερη χώρα όπως την Γερμανία.

Στην περίπτωση της ΟΝΕ είναι η πρώτη φορά που χώρες με τόσο ισχυρά νομίσματα και κεντρικές τράπεζες αναθέτουν την άσκηση οικονομικής και νομισματικής πολιτικής σε μία κοινή κεντρική τράπεζα.

---

²⁷ Ρουμελιώτης Β.Παναγιώτης,2005, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΙΒΑΝΗΣ, Ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση(ΣΕΛ12-28)

²⁸ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org

²⁹ Αστέρης Δ. Πλιάκος,2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 3-20)

Τα σημαντικότερα γεγονότα με χρονολογική σειρά:

- 1849: Η αρχική ιδέα ενοποίησης των χωρών της Ευρώπης εμφανίζεται στα κείμενα του Victor Hugo, ο οποίος αναφέρει τον όρο Ηνωμένες πολιτείες της Ευρώπης.
- 1946: Σε ομιλία του στην Ευρώπη ο Άγγλος πρωθυπουργός Churchill Winston πρότεινε την δημιουργία των Ηνωμένων πολιτειών της Ευρώπης.
- 1947: Η Αμερική χορήγησε οικονομική βοήθεια στις χώρες της Ευρώπης που επλήγησαν από τους πολέμους, μεταξύ των χωρών ήταν και η Ελλάδα.
- 1951: Ίδρυση Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), η οποία τέθηκε σε ισχύ 25/7/1952(Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ολλανδία, Λουξεμβούργο).
- 1952: Υπογράφηκε η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα (ΕΑΚ), στις 27/5/1952 ό τις χώρες που ήταν ήδη μέλη της ΕΚΑΧ.
- 1957: Τα μέλη της ΕΚΑΧ υπέγραψαν στις 25/3/1957 στην Ρώμη, τις συνθήκες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ) και τέθηκαν σε ισχύ 1/1/1958.
- 1959: Δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) ,στην οποία προσχώρησαν το Ηνωμένο Βασίλειο, Νορβηγία, Σουηδία, Δανία, Αυστρία, Πορτογαλία, Ισλανδία, Ελβετία και Φιλανδία.
- 1965: Το πρώτο στάδιο για μια Ενιαία Ευρωπαϊκή Κοινότητα ήταν η συγχώνευση των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ και ΕΚΑΕ)
- 1971: Η ΕΟΚ υιοθετεί την έκθεση Werner και συμφωνεί σε μια ολοκληρωμένη οικονομική και νομισματική ένωση μέχρι το τέλος της επόμενης δεκαετίας.
- 1973: Ένταξη του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας στην ΕΟΚ. Συνεπώς τα μέλη της ΕΟΚ αυξήθηκαν έτσι σε εννέα, ενώ τα μέλη της ΕΖΕΣ μειώθηκαν σε έξι.

- 1981: Ένταξη της Ελλάδας ως δέκατο μέλος στην ΕΟΚ.
- 1986: Ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας στην ΕΟΚ.
- 1987: Τέθηκε σε ισχύ η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη στις 10/7/1987
- 1990: Έναρξη πρώτου σταδίου ΟΝΕ
- 1991: Προηγήθηκαν δύο συσκέψεις που είχαν ως αποτέλεσμα την υπογραφή στις 7/2/1991 στο Μάαστριχτ, της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 1994: Έναρξη δεύτερου σταδίου ΟΝΕ καθώς και ένταξη της Αυστρίας, Σουηδίας και Φιλανδίας στην ΕΕ.
- 1997: Η συνθήκη του Amsterdam τέθηκε σε εφαρμογή 1/5/1997
- 1999: Έναρξη τρίτου σταδίου ΟΝΕ
- 2001: Η συνθήκη της Νίκαιας
- 2002: Τα εθνικά νομίσματα παύουν να έχουν νομική ισχύ και αντικαθίστανται από το ευρώ σε όλες τις λειτουργίες
- 2004: Ένταξη της Κύπρου, Μάλτας, Σλοβενίας, Τσεχίας, Πολωνίας, Ουγγαρίας, Σλοβακίας, Λιθουανίας, Λεττονίας, και Εσθονίας στην ΕΕ.
- 2007: Ένταξη της Βουλγαρίας και Ρουμανίας στην ΕΕ.
- 2007: Η συνθήκη της Λισσαβόνας. Αποτέλεσμα της συνθήκης ήταν η τροποποίηση των υπαρχουσών συνθηκών.
- 2013: Ένταξη της Κροατίας στην ΕΕ.

4.2 ΕΚΘΕΣΗ WERNER

Η αρχή έγινε στην Ευρωπαϊκή σύνοδο κορυφής στην Χάγη το 1969, όπου οι αρχηγοί κρατών συμφώνησαν να ετοιμαστεί το σχέδιο για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Η έκθεση werner συμπεριλάμβανε τρία στάδια όπου πρότεινε σταδιακή (περίπου μέσα σε μία δεκαετία) υιοθέτηση ενός κοινού νομίσματος, καθορισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών αλλά όχι στην δημιουργία μιας ενιαίας κεντρικής τράπεζας. Τελικώς δεν επετράπη η εφαρμογή του σχεδίου για τον λόγο ότι οι οικονομίες δεν ήταν πλήρως ενοποιημένες καθώς και οι τεράστιες πιέσεις που ασκήθηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες.³⁰

4.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Οι προηγούμενες απόπειρες καθώς και η έκθεση warner έδωσαν πολύτιμες εμπειρίες και εργαλεία τα οποία συντέλεσαν το 1979, στην δημιουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος. Κεντρικό στοιχείο του συστήματος είναι η διατήρηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας των νομισμάτων εντός καθορισμένων περιθωρίων διακύμανσης με απώτερο την εξασφάλιση της νομισματικής σταθερότητας μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.³¹

Για να επιτευχθεί αυτό δημιουργήθηκαν τα ECU, με τελικό στόχο την νομισματική ενοποίηση και το κοινό νόμισμα το ευρώ. Σε περίπτωση που μια χώρα ξεπερνούσε τα επιτρεπτά όρια ο ρόλος της κεντρικής τράπεζας ήταν να παρέβη με σκοπό να επαναφέρει την ισοτιμία στα προβλεπόμενα όρια μέσω αντισταθμιστικής παρέμβασης στις αγορές συναλλάγματος.

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα έχει τα εξής χαρακτηριστικά:³²

- Ένα νόμισμα αναφοράς που ονομάζεται ECU ορίστηκε ως σταθμικός μέσος όρος των εθνικών νομισμάτων της κοινότητας.
- Για κάθε εθνικό νόμισμα υπάρχει μια κεντρική ισοτιμία ως προς το ECU και κεντρικό κριτήριο αυτής είναι η οικονομική δυνατότητα κάθε κράτους ιδίως του ΑΕΠ.

³⁰ Ιστότοπος: www.en.wikipedia.org/wiki/Werner_Plan

³¹ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 129-130)

³² Ιστότοπος: www.euretirio.com/europaiko-nomismatiko-systima/

- Έναν μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών με στόχο την διατήρηση των ισοτιμιών εντός προκαθορισμένων ορίων. Τα όρια αυτά ήταν $\pm 2,5\%$, αλλά για ορισμένα νομίσματα επιτρεπόταν μεγαλύτερα όρια της τάξεως $\pm 6\%$.
- Κάθε χώρα μετέφερε το 20% του συναλλάγματος της και των αποθεματικών της σε χρυσό σε ένα κοινό ταμείο.

4.4 Η ΕΚΘΕΣΗ DELORS

Το 1988 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ανόβερου, σύστησε μια επιτροπή για την μελέτη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Το όνομα της έκθεσης πήρε το όνομα του Jacques Delors ο οποίος ήταν ο μακροβιότερος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής επιτροπής.³³

Στόχος της επιτροπής ήταν η έρευνα για το κατά πόσο εφικτή είναι η εξέλιξη της ενιαίας αγοράς σε μια ολοκληρωμένη νομισματική ένωση. Θεωρήθηκε ο σκοπός αυτός εφικτός εφόσον καθόρισαν τους νομισματικούς στόχους της νομισματικής ένωσης ως την πλήρη απελευθέρωση κεφαλαίων καθώς και την πλήρη ολοκλήρωση χρηματοοικονομικών αγορών.^{34 35}

Η επιδίωξη της έκθεσης είναι να υλοποιηθεί σε χρονική περίοδο μικρότερη των δέκα ετών και να ολοκληρωθεί σε τρία στάδια.

- Πρώτο στάδιο (1/7/1990-31/12/1993)

Από 1/7/1990 ξεκίνησε η εφαρμογή της οδηγίας για την ελεύθερη διακίνηση των κεφαλαίων. Στόχος της πρώτης φάσης ήταν η μεγαλύτερη σύγκλυση μεταξύ των οικονομικών πολιτικών και γενικότερα στενότερη συνεργασία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών. Στις 1/11/1993 με την ισχύ της συνθήκης Μάαστριχτ πάγωσε η χρήση της νομισματικής μονάδας ECU.

- Δεύτερο στάδιο (1/1/1994-31/12/1998)

Η συνθήκη επέβαλε στα κράτη μέλη να αποφεύγουν τα δημοσιονομικά ελλείμματα ώστε τα κράτη της νομισματικής ένωσης να έχουν υγιή δημοσιονομική διαχείριση.

³³ Ιστότοπος: www.en.wikipedia.org/wiki/Delors_Commission

³⁴ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 131)

³⁵ Χρήστος Γκόρτσος, 2014, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Εισαγωγή το δίκαιο της ΟΝΕ (ΣΕΛ4-6)

Επόμενο βήμα ήταν η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου που θα συντόνιζε την νομισματική πολιτική της ΕΕ.

▪ Τρίτο στάδιο (1/1/1999)

Η συνθήκη απαιτούσε κάποια καθορισμένα νομικά κριτήρια που έπρεπε να ικανοποιηθούν προκειμένου να ενταχθούν στην νομισματική ένωση. Τα κριτήρια σύγκλισης που προέβλεπε η συνθήκη Μάαστριχτ για κάθε χώρα που επιθυμούσε νέο ενιαίο νόμισμα είναι τα εξής:^{36 37}

- I. Οι ισοτιμίες του νομίσματος της κάθε χώρας πρέπει να παραμείνουν μέσα στην ζώνη που ορίζει ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών για δύο τουλάχιστον χρόνια.
- II. Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια δεν μπορούν να ξεπερνάνε πάνω από δύο ποσοστιαίες μονάδες τα επιτόκια των τριών πιο αποδοτικών κρατών μελών.
- III. Ο πληθωρισμός πρέπει να είναι κάτω από μία τιμή αναφοράς (μέσα σε τρία χρόνια οι τιμές δεν πρέπει να ξεπερνούν κατά περισσότερο από 1,5% τις αντίστοιχες του πιο αποδοτικού κράτους μέλους)
- IV. Το δημόσιο χρέος πρέπει να είναι μικρότερο από το 60% του ΑΕΠ ή αν είναι μεγαλύτερο να έχει πτωτική τάση και να τείνει προς του στόχου και τα ελλείμματα του προϋπολογισμού μικρότερα από 3% του ΑΕΠ.

Το συμβούλιο συμπέρανε έτι έντεκα κράτη πληρούσαν τα κριτήρια για την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος την 1/1/1999 (Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πορτογαλία και Φιλανδία. Η Ελλάδα τον Ιούλιο του 2000 εντάχθηκε στην Τρίτη φάση της ΟΝΕ καθώς το συμβούλιο διαπίστωσε ότι πληροί τα κριτήρια σύγκλισης. Τέλος υπήρξαν κράτη μέλη όπως Ηνωμένο Βασίλειο και Δανία που θεώρησαν ορθότερη επιλογή την μη συμμετοχή τους στην τρίτη φάση της ΟΝΕ.

Τα τελευταία χρόνια η ζώνη του ευρώ μεγάλωσε και σήμερα περιλαμβάνει 19 κράτη μέλη. Οι τελευταίες προσθήκες στην ζώνη του ευρώ ήταν η Σλοβενία το 2007, η

³⁶ Χρήστος Γκόρτσος, 2014, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Εισαγωγή το δίκαιο της ΟΝΕ (ΣΕΛ 63)

³⁷ Ιστότοπος: www.eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:l25014

Μάλτα και η Κύπρος το 2008, η Σλοβακία το 2009, η Λετονία τον 2013 και τέλος το 2015 εντάχθηκε στην ζώνη του ευρώ η Λιθουανία.

4.5 ΚΟΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ένας σημαντικός παράγοντας επιτυχίας της ΟΝΕ είναι η κοινή οικονομική πολιτική η οποία βασίζεται στον συντονισμό των εθνικών οικονομικών πολιτικών, στην εσωτερική αγορά και σε κοινούς στόχους. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η σταθερότητα των τιμών, τα υγιή δημόσια οικονομικά και το σταθερό ισοζύγιο πληρωμών.³⁸

Την τελευταία δεκαετία η ΟΝΕ αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες εξαιτίας της ύφεσης των οικονομιών της ΕΕ που εμφανίστηκε το 2008 και εξακολουθεί να υπάρχει έως και σήμερα. Η ΟΝΕ έπρεπε να λάβει σοβαρά τις υπάρχουσες συνθήκες ώστε να βρεθούν τρόποι επίλυσης των προβλημάτων και ταυτόχρονα να δοθούν οι απαραίτητες κατευθυντήριες γραμμές με στόχο την έξοδο από την κρίση.

Ως απόρροια αυτών ήταν η εγκαθίδρυση ενός Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας. Ο συγκεκριμένος μηχανισμός περιλάμβανε ένα σύστημα στοχευόμενων μηχανισμών σε διάφορους πυλώνες όπου τα επιμέρους οφέλη ενισχύουν τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας. Οι επιμέρους μηχανισμοί είναι οι εξής:^{39 40}

- Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής εποπτείας
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου
- Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων
- Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας είναι ένα προσωρινό πρόγραμμα χρηματοδότησης της ΕΕ για τα μέλη της ευρωζώνης. Τα κεφάλαια που αντλούνται προέρχονται από τις χρηματοπιστωτικές αγορές και λαμβάνεται ως εγγύηση ο

³⁸ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 136-138)

³⁹ www.tovima.gr/world/article/?aid=721052

⁴⁰ www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκό_Ταμείο_Χρηματοπιστωτικής_Σταθερότητας

προϋπολογισμό της ΕΕ. Για να λάβει χρηματοδότηση ένα μέλος της ευρωζώνης από τον ΕΜΣ θα πρέπει να τηρήσει το συμφωνητικό (μνημόνιο) το οποίο περιλαμβάνει τους όρους που σχετίζονται με την ορθή αξιοποίηση του κεφαλαίου και τις τακτικές επιβλέψεις από θεσμούς τις ΕΕ.

Τέλος τον Ιούνιο του 2013 ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας αντικατέστησε τον Ευρωπαϊκό μηχανισμό Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

5.1 ΟΙ ΑΡΧΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ (1951-1957)

Στις 18 Απριλίου 1951 υπογράφηκε η συνθήκη ΕΚΑΧ στο Παρίσι από την Γαλλία , την Γερμανία, το Βέλγιο, την Ιταλία, την Ολλανδία και το Λουξεμβούργο και τέθηκε σε εφαρμογή στις 23 Ιουλίου το 1952. Η συνθήκη αυτή προσανατολιζόταν στο εμπόριο και στόχευε να δημιουργήσει ευελιξία στις ανταλλαγές μεταξύ των χωρών. Απέβλεπε στην δημιουργία μια κοινής αγοράς έτσι ώστε τα προϊόντα των ανθρακωρυχείων και των σιδηρουργείων να κινούνται ελεύθερα από χώρα σε χώρα, με σκοπό την ικανοποίηση όλων των κοινοτήτων χωρίς διακρίσεις ορίζοντας κανόνες σε θέματα επενδύσεων, εθνικών ενισχύσεων, παραγωγής, τιμών συγχωνεύσεων επιχειρήσεων, μεταφορών και εμπορικής πολιτικής. Συμπερασματικά η συνθήκη ΕΚΑΧ ήταν μια επιτυχημένη ενέργεια με βάση τις φιλοδοξίες, τις δυνατότητες και τις πιθανότητες που είχε λόγω του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής της, και για αυτόν τον λόγο έπαυσε να ισχύει από τις 23 Ιουλίου 2002 καθιστώντας όμως σίγουρα αυτήν την προσπάθεια πολύ αξιόλογη.^{41 42 43}

Στην συνέχεια στις 25 Μαρτίου 1957 υπογράφηκε η συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, γνωστή και ως EUROATOM. Αντικείμενο της συνθήκης ΕΚΑΕ αποτελούσε ο συντονισμός των ερευνητικών προγραμμάτων των κρατών καθώς και η δημιουργία ενός κοινού κέντρου ερευνών με στόχο την δημιουργία μια κοινής αγοράς, ενέργειας και τέλος απέβλεπε στην ειρηνική χρήση την ατομικής ενέργειας. Για να επιτευχθεί η ειρηνική χρήση της ατομικής ενέργειας απαιτούνταν η κατάρτιση ενός νομοθετικού πλαισίου για την ορθή αξιοποίηση αυτής, μέσω συστημάτων ελέγχου και κοινών κανόνων ασφαλείας και υγιεινής για τους εργαζόμενους έναντι της ραδιενέργειας και γενικότερα του πληθυσμού που εκτίθονταν σε αυτήν.^{44 45 46}

---

⁴¹ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 20)

⁴² Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 3-5)

⁴³ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org

⁴⁴ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 20)

5.2 Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η ΕΟΚ υπήρξε η σημαντικότερη και γνωστότερη από τις τρεις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες. Μαζί με την συνθήκη ΕΚΑΕ τα έξι αρχικά κράτη υπέγραψαν στις 25 Μαρτίου του 1957 στην Ρώμη, την συνθήκη ίδρυσης της ΕΟΚ. Η έναρξη της ισχύος της συνθήκης ΕΟΚ ήταν 1 Ιανουαρίου του 1958.⁴⁷

Η κύρια αποστολή της ΕΟΚ ήταν η δημιουργία μιας κοινής αγοράς μεταξύ των κρατών μελών όπου θα επέτρεπε την ελεύθερη μετακίνηση εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Η επίτευξη του σκοπού αυτού περιλάμβανε την υιοθέτηση ενός κοινού τελωνειακού δασμολογίου έναντι των τρίτων χωρών και την προστασία των ασθενέστερων χωρών μέσω διαφόρων προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης παραδείγματος χάρη Κοινή Αγροτική Πολιτική.^{48 49 50}

Συνεπώς όλοι αυτοί οι επιμέρους στόχοι προμηνύουν τον τελικό και σημαντικότερο στόχο, την ίδρυση μιας ενιαίας οικονομικής και νομισματικής ένωσης με κοινό νόμισμα. Για την πραγματοποίηση αυτού του στόχου ακολούθησαν οι εξής ενέργειες:

- Σταδιακή κατάργηση όλων των τελωνιακών δασμών, ποσοτικών περιορισμών και άλλων εμποδίων στις ανταλλαγές των κρατών μελών.
- Κοινή πολιτική στον τομέα της γεωργίας, της αλιείας, και γενικότερα σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στον βιομηχανικό κλάδο καθώς και της οικονομικής συνοχής μέσω διαφόρων κοινοτικών προγραμμάτων.

Τέλος η συνθήκη της ΕΟΚ συμπληρώθηκε από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη την 1 Ιουλίου 1987. Ο στόχος της ήταν η κάλυψη των κενών και η συμπλήρωση μέτρων σχετικά με την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

---

⁴⁵ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 6-9)

⁴⁶ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org

⁴⁷ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org

⁴⁸ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 21)

⁴⁹ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 9-12)

⁵⁰ www.europa.eu/european-union

5.3 Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ

Η συνθήκη του Μάαστριχτ θεωρείται η σημαντικότερη και η ιστορικότερη συνθήκη της Ευρώπης καθώς περιλάμβανε πλούσιο οικονομικό, πολιτικό, νομικό και πολιτισμικό περιεχόμενο. Ιστορικά δεν υπήρξε παρόμοια συνθήκη σαν την Μάαστριχτ, η οποία υπογράφηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1992.⁵¹

Η δομή την συνθήκης στηρίχτηκε σε τρεις πυλώνες, ο πρώτος περιλάμβανε τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες, ο δεύτερος την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας και ο τελευταίος πυλώνας αφορούσε την συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Η σχέση μεταξύ των τριών πυλώνων της συνθήκης Μάαστριχτ ήταν νομικά αδύναμες. Ωστόσο προβλέφτηκε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο στοχεύοντας στην αποτελεσματική λειτουργία του θεσμικού συνόλου.^{52 53 54}

Τα κριτήρια σύγκλισης που προέβλεπε η συνθήκη Μάαστριχτ για κάθε χώρα που επιθυμούσε νέο ενιαίο νόμισμα είναι τα εξής:

- V. Οι ισοτιμίες του νομίσματος της κάθε χώρας πρέπει να παραμείνουν μέσα στην ζώνη που ορίζει ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών για δύο τουλάχιστον χρόνια.
- VI. Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια δεν μπορούν να ξεπερνάνε πάνω από δύο ποσοστιαίες μονάδες τα επιτόκια των τριών πιο αποδοτικών κρατών μελών.
- VII. Ο πληθωρισμός πρέπει να είναι κάτω από μία τιμή αναφοράς (μέσα σε τρία χρόνια οι τιμές δεν πρέπει να ξεπερνούν κατά περισσότερο από 1,5% τις αντίστοιχες του πιο αποδοτικού κράτους μέλους)
- VIII. Το δημόσιο χρέος πρέπει να είναι μικρότερο από το 60% του ΑΕΠ ή αν είναι μεγαλύτερο να έχει πτωτική τάση και να τείνει προς του στόχου και τα ελλείμματα του προϋπολογισμού μικρότερα από 3% του ΑΕΠ.

---

⁵¹ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Συνθήκη_του_Μάαστριχτ

⁵² Ιστότοπος: www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.1.3.html

⁵³ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 22)

⁵⁴ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 10-12)

Για την διασφάλιση της ομοιογένειας μεταξύ των χωρών έπρεπε να τηρηθούν τα παραπάνω κριτήρια. Τα αποτελέσματα αυτών θα αποτελούσε την ομαλή ενοποίηση-σύγκλιση του κράτους μέλους ενώ παράλληλα για να επιτευχθεί αυτό, απαραίτητη προϋπόθεση κάθε κράτους είναι να εκχωρήσει μέρος της εθνικής του κυριαρχίας.

5.4 Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

Η συνθήκη του Άμστερνταμ υπογράφηκε στις 2 Οκτωβρίου του 1997. Η συνθήκη αυτή που συνάφθηκε με πολιτική συμφωνία ήταν αποτέλεσμα μελετών και διαπραγματεύσεων που γίνονταν για δύο έτη μεταξύ αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Τέθηκε σε ισχύ την 1 Μαΐου του 1999 με την επικύρωση των 15 κρατών μελών της ΕΕ.⁵⁵

Με αυτήν την συνθήκη η ένωση έβαλε στόχο την δημιουργία αρχών και ευθυνών στα πεδία της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Σκοπός ήταν να δημιουργηθούν οι αναγκαίες θεσμικές και πολιτικές συνθήκες που θα επιτρέψουν στην ΕΕ να αντιμετωπίσει μελλοντικές προκλήσεις όσο αφορά την διεθνοποίηση της οικονομίας και των επιπτώσεων της στην απασχόληση, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της διεθνούς εγκληματικότητας και του εμπορίου ναρκωτικών καθώς και τις οικολογικές ανισορροπίες και τις απειλές για δημόσια υγεία.^{56 57}

Η συνθήκη σύστησε στην ΕΕ έναν εκπρόσωπο για εξωτερικά θέματα της ένωσης. Επιπλέον με την υπογραφή της συνθήκης κατοχυρώνεται και η συνθήκη σενγκεν και εντάσσεται στο νομικό σύστημα της ένωσης.

Τέλος η ΕΕ με την συνθήκη αυτή χειρίζεται την μετανάστευση καθώς έχει το δικαίωμα να τροποποιεί πολλές νομοθεσίες και επιπλέον συμβάλει στην περαιτέρω συνεργασία των κρατών μελών σε θέματα δικαστικά και αστυνομικά.

---

⁵⁵ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Συνθήκη_του_Άμστερνταμ

⁵⁶ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 23)

⁵⁷ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 13)

5.5 Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ

Η συνθήκη της Νίκαιας υπογράφηκε από τους Ευρωπαίους ηγέτες στις 26 Φεβρουαρίου του 2001 και τέθηκε σε ισχύ την 1 Φεβρουαρίου το 2003. Απέβλεπε στην προετοιμασία των Ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων να λειτουργήσουν με τους εκπρόσωπους δέκα νέων κρατών μελών.⁵⁸

Η συνθήκη της Νίκαιας αναθεώρησε την συνθήκη του Άμστερνταμ ως προς κάποια θεσμικά θέματα. Αυτά τα θέματα σχετίζονται με την αντικατάσταση της ομοφωνίας από την ειδική πλειοψηφία στις διαδικασίες απόφασης, τις ενισχυμένες συνεργασίες μερικών κρατών μελών, την στάθμιση των ψήφων στο συμβούλιο καθώς και το μέγεθος και την σύνθεση της επιτροπής.⁵⁹

Συνεπώς ο σκοπός της συνθήκης αυτής είναι η αναμόρφωση των θεσμών της ΕΕ και η προετοιμασία για μια Ευρώπη 27 κρατών μελών. Οι περισσότερες αλλαγές που συμφωνήθηκαν αφορούσαν το μοίρασμα της εξουσίας μέσα στα Ευρωπαϊκά όργανα μετά την διεύρυνση.⁶⁰

Τέλος βλέπουμε πως η συνθήκη της Νίκαιας ενίσχυσε τον ρόλο του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, στην διαδικασία συναπόφασης με το συμβούλιο και επίσης ενίσχυσε και διευκόλυne την συνεργασία μερικών κρατών μελών σε περιπτώσεις που μία συμφωνία δεν μπορεί να επιτευχθεί με την κοινή διαδικασία λήψης των αποφάσεων.

5.6 Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ

Η συνθήκη της Λισαβόνας υπογράφηκε από τους αρχηγούς κρατών των 27 κρατών μελών στις 13 Δεκεμβρίου του 2007. Η συνθήκη της Λισαβόνας τροποποιεί τις ήδη υπάρχουσες συνθήκες χωρίς να τις αποκαθιστά από ένα νέο κείμενο καθώς παράλληλα διατηρούσε όλα τα σημαντικά στοιχεία της συνταγματικής συνθήκης.

---

⁵⁸ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Συνθήκη_της_Νίκαιας

⁵⁹ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 23)

⁶⁰ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 15)

Οι σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις που προτείνονταν από το σύνταγμα αναλαμβάνονται από την συνθήκη της Λισαβόνας. Η ΕΕ απορρόφησε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα με αποτέλεσμα να μείνουν δύο συνθήκες, η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δύο αυτές συνθήκες είναι ισότιμες από νομική άποψη και είναι εξίσου σημαντικές η πρώτη ως ένα συνταγματικό πλαίσιο και η δεύτερη ως προς την ορθή εφαρμογή του.

Η συγχώνευση της κοινότητας και της ένωσης κατάργησε την έννοια των τριών πυλώνων της ένωσης. Η ΕΕ έχει πλέον ενιαία νομική προσωπικότητα με την οποία διαπραγματεύεται, υπογράφει και εφαρμόζει όλες της εξωτερικές υποχρεώσεις που περιλαμβάνουν την εμπορική πολιτική, την ενίσχυση της ανάπτυξης και την εξωτερική πολιτική. Σε αντίθεση με τα παραπάνω δεν λαμβάνει μέρος στους τομείς της δικαιοσύνης των εξωτερικών υποθέσεων που υπάγονται πλέον στους κοινούς κανόνες συνεργασίας.

Επιπλέον η συνθήκη περιλαμβάνει πολλά στοιχεία που στοχεύουν στον εκδημοκρατισμό και την διαφάνεια της λειτουργίας της ένωσης. Η ΕΕ γίνεται δημοκρατικότερη δίνοντας στα εθνικά κοινοβούλια την δυνατότητα να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της ένωσης καθώς και στους Ευρωπαίους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στις πολιτικές της ένωσης μέσω υποβολής νέων προτάσεων και θεμάτων που καλούνται να συζητηθούν από την επιτροπή σε περίπτωση που ζητηθεί από ένα εκατομμύριο πολίτες με μια καθορισμένη διαδικασία.

Όσο αναφορά το σύστημα ψηφοφορίας η νέα συνθήκη ορίζει την ειδική πλειοψηφία η οποία από το 2014 θα βασίζεται στην διπλή ψηφοφορία των κρατών με σκοπό την απλούστευση της λήψης αποφάσεων. Για παράδειγμα για να ληφθεί μία απόφαση στο συμβούλιο των υπουργών θα πρέπει να συμφωνεί το 55% των κρατών μελών με την προϋπόθεση να αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της ΕΕ. Αντιθέτως το σύστημα αυτό ψηφοφορίας δεν εφαρμόστηκε στην Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας καθώς ο τρόπος λήψης αποφάσεων στα θέματα της ΚΕΠΠΑ συνεχίζει να αποτελεί η ομοφωνία.

Τέλος η συνθήκη της Λισαβόνας τέθηκε σε ισχύ έναν χρόνο αργότερα από ότι προβλεπόταν δηλαδή την 1 Δεκεμβρίου του 2009, εξαιτίας της διαφωνίας του Ιρλανδικού κράτους αλλά και της ακαταλληλότητας των δημοψηφισμάτων του για την επικύρωση αυτής της συνθήκη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

6.1 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Με την συνθήκη της Λισαβόνας ολοκληρώθηκε η ένταξη στα υπόλοιπα θεσμικά όργανα της Ένωσης του Ευρωπαϊκού συμβουλίου. Απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων της Ε.Ε καθώς και από τον πρόεδρο του και από τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.⁶¹

Η συχνότητα των συνεδριάσεων είναι δύο φορές το εξάμηνο, αλλά ο πρόεδρος μπορεί να συγκαλέσει έκτακτη σύνοδο όταν το απαιτεί η κατάσταση. Ο ένας από τους δύο τρόπους λήψης αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι η ομοφωνία, συνεπώς αυτό σημαίνει ότι αν ένα αρχηγό κράτους διαφωνεί με μια απόφαση, η απόφαση δεν παίρνεται. Ένα σημαντικό στοιχείο είναι ότι οι αποχές των παρόντων δεν εμποδίζουν το Ευρωπαϊκό συμβούλιο να αποφασίσει στην περίπτωση που απαιτείται ομοφωνία. Ο δεύτερος είναι η ψηφοφορία όπου σε αυτήν την περίπτωση δεν συμμετέχει ο πρόεδρος του και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και ένα μέλος του Ευρωπαϊκού συμβουλίου μπορεί να αντιπροσωπεύει ένα μόνο από τα λοιπά μέλη.⁶²

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι ένας χώρος όπου οι ηγέτες των κρατών μελών ανταλλάσσουν ελεύθερα τις απόψεις τους υπό μορφή συμπερασμάτων και όχι τυπικών αποφάσεων. Οι διαβουλεύσεις των αρχηγών κρατών δημοσιεύονται αλλά αξίζει να

---

⁶¹ Ιστότοπος: www1.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκό_Συμβούλιο

⁶² Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 43-44)

σημειωθεί ότι δεν είναι υποχρεωμένοι να υιοθετήσουν τις νομικές πράξεις για τον λόγο ότι δεν είναι δεσμευτικές.⁶³

Στις κύριες αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού συμβουλίου είναι ο καθορισμός των στρατηγικών συμφερόντων και στόχων της ένωσης καθώς και γενικούς προσανατολισμούς στους τομείς εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Τέλος, η συνθήκη της Λισαβόνας καθιερώνει έναν μόνιμο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού συμβουλίου ο οποίος εκλέγεται με ειδική ψηφοφορία για θητεία δυόμισι ετών, άπαξ ανανεώσιμη και αναλαμβάνει τις εργασίες που εκτελούσαν προηγουμένως οι εκ περιτροπής προεδρίες.

6.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σύμφωνα με την συνθήκη της Λισαβόνας η επιτροπή θα απαρτιζόταν από έναν αριθμό επιτρόπων που θα αναλογούσε στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών και οι επίτροποι θα επιλέγονταν με ένα σύστημα ισότιμης εναλλαγής μεταξύ των κρατών μελών. Συνεπώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν) απαρτίζεται από 28 μέλη οι οποίοι προτείνονται από την κυβέρνηση κάθε κράτους και ορίζονται για την περίοδο των 5 ετών.⁶⁴

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι ο επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ουσιαστικά ο πιο ισχυρός αξιωματούχος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο Πρόεδρος είναι υπεύθυνος για την κατανομή των χαρτοφυλακίων των μελών της Επιτροπής και μπορεί να ανακατέψει ή να απορρίψει αυτές, εφόσον χρειάζεται.⁶⁵

Η συνθήκη της Λισαβόνας δίνει την δυνατότητα στους πολίτες να επηρεάσουν τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής. Τουλάχιστον 1 εκατομμύριο πολίτες κρατών μελών έχουν την δυνατότητα να καλούν την Επιτροπή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να υποβάλουν προτάσεις σε θέματα που οι πολίτες θεωρούν ότι απαιτείται νομική πράξη της Ένωσης. Καθήκον της Επιτροπής είναι να ενεργεί για το κοινό συμφέρον

---

⁶³ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 194-199)

⁶⁴ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Επιτροπή

⁶⁵ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 215-221)

και οι εκπρόσωποι της έχουν την δυνατότητα να στηρίζουν ομόφωνα κάθε πολιτική ενέργεια ή νομοθετική πράξη που κινείται προς την σωστή κατεύθυνση δηλαδή το κοινό συμφέρον.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή μόνο προτείνει νομοθετικές πράξεις ή δράσεις της Ε.Ε. Οι αποφάσεις λαμβάνονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο. Η Επιτροπή είναι επίσης φύλακας των συνθηκών καθώς έχει την εξουσία να ερευνά για τυχόν παραβάσεις του Ευρωπαϊκού δικαίου. Σε περίπτωση παράβασης από ένα κράτος μέλος καλείται να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός μιας προθεσμίας και να συμμορφωθεί με τους κανόνες του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Σε αντίθετη περίπτωση θα υποβληθεί η απόφαση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.⁶⁶

Η Επιτροπή έχει ρόλο διοικητικό για τον λόγο ότι είναι το εκτελεστικό όργανο της Ε.Ε. Οι συνθήκες αποδίδουν στην Επιτροπή εξουσίες που ορίζουν:⁶⁷

- Την καλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς και της οικονομικής και νομισματικής ένωσης
- Τους κανόνες και τον έλεγχο του ανταγωνισμού
- Την διαχείριση του προϋπολογισμού

Επίσης η Επιτροπή έχει αντιπροσωπευτικό ρόλο εκπροσωπώντας την Ε.Ε σε διεθνείς οργανισμούς και τρίτα κράτη, με σκοπό την διαπραγμάτευση εμπορικών συμφωνιών, συμφωνίες ένταξης νέων κρατών κ.α. στο όνομα της Ε.Ε.

6.3 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Το συμβούλιο των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το βασικό όργανο λήξης αποφάσεων στην Ε.Ε. Στο συμβούλιο συμμετέχουν οι υπουργοί των κρατών μελών ανάλογα με το θέμα που είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη: οικονομία, γεωργία, εξωτερικές υποθέσεις, βιομηχανία, μεταφορές, περιβάλλον, απασχόληση κ.α. Οι ομάδες των υπουργών συνιστούν τα αντίστοιχα συμβούλια παραδείγματος χάρη Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών γνωστό ως Ecofin.⁶⁸

⁶⁶ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 44-49)

⁶⁷ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Επιτροπή

⁶⁸ Ιστότοπος: www.europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_el

6.4 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι ο χώρος ο οποίος διαλόγου προβληματισμού και δημοκρατικής έκφρασης. Απαρτίζεται από αντιπροσώπους των πολιτών και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 750, συν τον πρόεδρο. Τα μέλη εκλέγονται με εκλογές που διεξάγονται σε όλα τα κράτη μέλη ταυτόχρονα κάθε 5 χρόνια. Οι περισσότερες έδρες που μπορεί να κατέχει ένα κράτος μέλος είναι 99 και το ελάχιστο όριο είναι 6.⁶⁹

Η κατανομή των εδρών γίνεται με κριτήριο πληθυσμιακό και είναι η ακόλουθη με φθίνουσα σειρά: Γερμανία 99, Γαλλία-Ηνωμένο Βασίλειο-Ιταλία 72, Ισπανία-Πολωνία 50, Ρουμανία 33, Ολλανδία 25, Βέλγιο-Ελλάδα-Ουγγαρία-Τσεχία-Πορτογαλία 22, Σουηδία 18, Βουλγαρία-Αυστρία 17, Δανία-Σλοβακία-Φιλανδία 13, Λιθουανία-Ιρλανδία 12, Λετονία 8 και τέλος Εσθονία-Κύπρος-Μάλτα-Λουξεμβούργο 6 έδρες.⁷⁰

Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο οι βουλευτές συγκροτούν ομάδες με βάση την πολιτική τους τοποθέτηση και όχι την εθνικότητα τους. Οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι οι εξής:^{71 72}

Νομοθετικές

- Εγκρίνει νομοθετικές πράξεις της Ε.Ε, μαζί με το Συμβούλιο της Ε.Ε, με βάση προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Αποφασίζει διεθνής συμφωνίες και θέματα διερεύνησης
- Εξετάζει το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής και της ζητά να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις

---

⁶⁹ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκό_Κοινοβούλιο

⁷⁰ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 200-206)

⁷¹ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 49-52)

⁷² Ιστότοπος: www.europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-parliament_el

ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ

- Ασκεί δημοσιονομικό έλεγχο σε όλα τα όργανα της ΕΕ
- Εκλέγει το Πρόεδρο της Επιτροπής και έχει την δυνατότητα να καταθέσει πρόταση μομφής, υποχρεώνοντας την Επιτροπή σε παραίτηση
- Χορηγεί έγκριση για τον τρόπο που εκτελέστηκε ο προϋπολογισμός της Ε.Ε
- Εξετάζει αναφορές πολιτών και συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές
- Συζητά την νομισματική πολιτική με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Δημοσιονομικές

- Καταρτίζει τον προϋπολογισμό της Ε.Ε μαζί με το Συμβούλιο
- Εγκρίνει μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ε.Ε, δηλαδή το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο

Τέλος οι εργασίες του Κοινοβουλίου διεξάγονται σε 2 στάδια. Το πρώτο στάδιο είναι οι επιτροπές και οι υποεπιτροπές, 22 στο σύνολο 20 και 2 αντίστοιχα. Οι επιτροπές εξετάζουν νομοθετικές προτάσεις, ενώ οι βουλευτές έχουν την δυνατότητα να προτείνουν τροποποιήσεις ή ακόμα και να απορρίψουν νομοσχέδιο Στο δεύτερο στάδιο είναι οι σύνοδοι ολομέλειας όπου παρευρίσκονται το σύνολο των βουλευτών με σκοπό την τελική ψηφοφορία για την έγκριση του νομοσχεδίου που έχει προταθεί.

6.5 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Το δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το ανώτατο δικαιοδοτικό όργανο στην Ε.Ε και εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Σύμφωνα με την συνθήκη της Λισαβόνας το δικαστήριο της Ε.Ε αποτελεί το σύνολο του δικαιοδοτικού συστήματος της Ε.Ε και περιλαμβάνει πρώτον το δικαστήριο, δεύτερον το γενικό δικαστήριο και τέλος το δικαστήριο δημόσιας διοίκησης.^{73 74}

Το δικαστήριο ασχολείται με αιτήματα των εθνικών δικαστηρίων για έκδοση προδικαστικών αποφάσεων, με ορισμένες προσφυγές ακύρωσης και εφέσεις. Οι συνηθέστεροι τύποι υποθέσεων, τις οποίες ερευνά το Ευρωπαϊκό δικαστήριο σχετίζονται με την σωστή εφαρμογή του δικαίου, από τα εθνικά δικαστήρια των

⁷³ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 54-55)

⁷⁴ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Δικαστήριο_της_Ευρωπαϊκής_Ένωσης

κρατών μελών της Ε.Ε, με την επιβολή του δικαίου, όπου αφορά διαδικασίες κατά των κρατών μελών για μη συμμόρφωση με τους κανόνες του Ευρωπαϊκού δικαίου, με την ακύρωση νομικών πράξεων της Ε.Ε, όπου σε αυτήν την περίπτωση μπορεί μια νομική πράξη της Ε.Ε να θεωρηθεί ότι παραβιάζει τις συνθήκες της Ε.Ε ή τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και τέλος το Ευρωπαϊκό δικαστήριο ερευνά τις υποθέσεις εκείνες κατά τις οποίες ένα πρόσωπο ή μια επιχείρηση μπορεί να υποστεί ζημία εξαιτίας δράσης ή παράληψης της Ε.Ε (συμπεριλαμβανομένων και το προσωπικό της). Συνεπώς σε αυτήν την περίπτωση το Ευρωπαϊκό δικαστήριο επιβάλλει κυρώσεις στα όργανα της Ε.Ε.⁷⁵

Τέλος το Ευρωπαϊκό δικαστήριο έχει πλήρη δικαιοδοσία για την εκδίκαση των υποθέσεων που σχετίζονται με τον σεβασμό ή την ερμηνεία των Ευρωπαϊκών κανόνων περί ανταγωνισμού. Σε αυτήν την περίπτωση οι επιχειρήσεις, στις οποίες η επιτροπή επέβαλε ποινή λόγω μη τήρησης των κανόνων ανταγωνισμού, μπορούν να απευθυνθούν στο Ευρωπαϊκό δικαστήριο για την απόφαση της επιτροπής.

6.6 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα είναι η κεντρική τράπεζα όλων των κρατών μελών της Ε.Ε που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Αποτελεί μια από τις σημαντικότερες τράπεζες του κόσμου και είναι ένα από τα επτά θεσμικά όργανα της Ε.Ε που αναφέρονται στην συνθήκη για την Ε.Ε.⁷⁶

Η ΕΚΤ ιδρύθηκε την 1 Ιουλίου το 1998 και εδρεύει στην Φρανκφούρτη. Οι ιδιοκτήτες και οι μέτοχοι της ΕΚΤ είναι οι κεντρικές τράπεζες των 28 κρατών μελών της Ε.Ε. Τα καθήκοντα τα οποία αναλαμβάνει η ΕΚΤ καθορίζονται από την συνθήκη για την λειτουργία της Ε.Ε.⁷⁷

Πρωταρχικός στόχος της ΕΚΤ αποτελεί η σταθερότητα των τιμών στηρίζοντας με αυτόν τον τρόπο την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης και δημιουργώντας θέσεις εργασίας. Η ΕΚΤ καθορίζει τα επιτόκια με τα οποία δανείζει τις εμπορικές τράπεζες

---

⁷⁵ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 222-230)

⁷⁶ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Κεντρική_Τράπεζα

⁷⁷ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 230-238)

στην Ευρωζώνη, ελέγχοντας έτσι την προσφορά χρήματος και τον πληθωρισμό. Επίσης διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά αποθέματα της Ευρωζώνης και την αγορά ή πώληση νομισμάτων έτσι ώστε να διατηρείται η ισοτιμία των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Επιπλέον εξουσιοδοτεί τις χώρες της Ευρωζώνης να εκδίδουν χαρτονομίσματα ευρώ καθώς επίσης παρακολουθεί τις τάσεις των τιμών και αξιολογεί τους κινδύνους που προκύπτουν για την σταθερότητα των τιμών. Συνεπώς βλέπουμε πως η δέσμευση της ΕΚΤ για την διατήρηση της σταθερότητας των τιμών επιτρέπει να αποφευχθούν διαφωνίες με το συμβούλιο.⁷⁸

Επιπλέον η ΕΚΤ αναλαμβάνει και περαιτέρω καθήκοντα όπως το αποκλειστικό δικαίωμα έγκρισης για την έκδοση τραπεζογραμμάτων εντός της ζώνης του ευρώ, την συλλογή στατιστικών πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των καθηκόντων της ΕΚΤ είτε από εθνικές αρχές είτε από οικονομικούς φορείς, την συμβολή στην ομαλή άσκηση πολιτικών που προωθούν οι αρμόδιες αρχές αναφορικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και την σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος και τέλος την διατήρηση σχέσεων συνεργασίας με αντίστοιχα όργανα, οργανισμούς και φορείς εντός της Ε.Ε αλλά και διεθνώς σχετικά με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στο Ευρωσύστημα.⁷⁹

Εν κατακλείδι η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να συνάπτουν σχέσεις με άλλες κεντρικές τράπεζες, να πωλούν και να αγοράζουν παντός τύπου περιουσιακά στοιχεία σε συνάλλαγμα και πολύτιμα μέταλλα και να διεξάγουν παντός τύπου τραπεζικές συναλλαγές με τρίτες χώρες και με διεθνείς οργανισμούς, περιλαμβανομένων των δανειοληπτικών και δανειοδοτικών πράξεων (Πλίακος)

---

⁷⁸ Ιστότοπος: www.europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_el

⁷⁹ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 57-58)

6.7 ΑΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

6.7.1 Ευρωπαϊκό ελεγκτικό συνέδριο

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελεί ένα από τα κύρια όργανα της ΕΕ και ιδρύθηκε το 1975. Το ΕΕΣ ορίστηκε ως υπεύθυνο όργανο για τον εξωτερικό έλεγχο του γενικού προϋπολογισμού της κοινότητας. Σκοπός του είναι ο έλεγχος της διαχείρισης των πόρων της ΕΕ έτσι ώστε τα χρήματα των πολιτών να χρησιμοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Επομένως έχει το δικαίωμα να ελέγχει κάθε πρόσωπο ή οργανισμό με σκοπό την καλύτερη διαχείριση των πόρων.⁸⁰

81

Το ΕΕΣ αποτελείται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους. Τα μέλη του ΕΕΣ επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στις χώρες τους σε όργανα εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν κάποια ειδικά προσόντα. Τα μέλη του διορίζονται από το συμβούλιο της ΕΕ για θητεία έξι ετών, η οποία μπορεί να ανανεωθεί.⁸²

Κύρια αποστολή του ΕΕΣ είναι να ελέγχει την κοινοτική εκτέλεση του προϋπολογισμού της ένωσης, δηλαδή να ελέγχει την σύννομη είσπραξη, καταβολή και καταχώρηση των εσόδων εξόδων και των δαπανών της ΕΕ καθώς και την ορθή δημοσιονομική διαχείριση. Για την πραγματοποίηση του ελέγχου αυτού το ΕΕΣ ελέγχει τα έγγραφα κάθε προσώπου ή οργανισμού που διαχειρίζεται έξοδα ή έσοδα για λογαριασμό της Ένωσης.

Το ΕΕΣ καταρτίζει ετήσια έκθεση μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους. Η έκθεση αυτή δημοσιεύεται στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής συνοδευόμενη από τις απαντήσεις των οργάνων στις παρατηρήσεις του ΕΣΣ. Οι ετήσιες και ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ θεωρούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σαν στοιχεία αναφοράς για τον έλεγχο της διαχείρισης του προϋπολογισμού της ένωσης από την επιτροπή.

---

⁸⁰ Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκό_Ελεγκτικό_Συνέδριο

⁸¹ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 58)

⁸² Ιστότοπος: www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκό_Ελεγκτικό_Συνέδριο

6.7.2 Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική επιτροπή (ΕΟΚΕ) είναι ένα συμβουλευτικό όργανο της ΕΕ, το οποίο απαρτίζεται από εκπροσώπους οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων καθώς και άλλων ομάδων συμφερόντων. Γνωμοδοτεί πάνω σε θέματα της ΕΕ για την επιτροπή, το συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο λειτουργώντας ως γέφυρα άμεσα στα όργανα λήψης αποφάσεων ΕΕ και τους πολίτες τις.⁸³

Ουσιαστικά η ΕΟΚΕ δίνει στις ομάδες συμφερόντων την δυνατότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ εκλέγει πρόεδρο και δύο αντιπροσώπους για μία θητεία δύο ετών και έξι μηνών. Τα μέλη τους στις ομάδες των εργοδοτών, εργαζομένων ή άλλων ομάδων συμφερόντων (αγρότες, καταναλωτές).⁸⁴

Τα μέλη της ΕΟΚΕ εργάζονται για την ΕΕ ανεξάρτητα από τις κυβερνήσεις τους. Συνεδριάζουν εννέα φορές τον χρόνο και οι γνωμοδοτήσεις εγκρίνονται με απλή πλειοψηφία.

Επιπλέον η ΕΟΚΕ έρχεται συχνά σε επικοινωνία με περιφερειακά εθνικά και οικονομικά συμβούλια σε όλη την ΕΕ με κύριο σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και συζητήσεων σε ειδικά θέματα.⁸⁵

Συνεπώς η ΕΟΚΕ έχει την δυνατότητα να επηρεάζει τις αποφάσεις της ΕΕ και να συμβάλλει στην διαμόρφωση των κοινών πολιτικών.

---

⁸³ Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2011, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο (ΣΕΛ 240)

⁸⁴ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 59)

⁸⁵ Ιστότοπος: www.europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-economic-social-committee_el

6.7.3 Η Επιτροπή των Περιφερειών

Η επιτροπή των περιφερειών συστάθηκε το 1994 και αποτελεί ένα συμβουλευτικό όργανο εκπροσώπησης των οργανισμών περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης στην ένωση. Εκπροσωπεί τα συμφέροντα τους έναντι της επιτροπής και του συμβουλίου εκφέροντας γνώμη για αυτά.⁸⁶

Αποτελείται από 344 μέλη τα οποία διορίστηκαν από το συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία πέντε έτη. Το συμβούλιο ή η επιτροπή ζητούν υποχρεωτικά την γνώμη της επιτροπής των περιφερειών στα εξής θέματα:⁸⁷

- Απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων
- Περιβάλλοντος
- Παιδείας
- Επαγγελματικής κατάρτισης
- Πολιτισμού
- Δημόσιας υγείας
- Τέλος των διευρωπαϊκών δικτύων και των διαρθρωτικών ταμείων

Επίσης ζητείται η γνώμη της όπου θεωρείται σκόπιμο ειδικότερα όταν πρόκειται για διασυνοριακή συνεργασία, αλλά έχει την δυνατότητα να εκφέρει γνώμη και με δική της πρωτοβουλία.

Συνεπώς η επιτροπή των περιφερειών προσεγγίζει τις περιφερειακές και τοπικές αρχές στην διαδικασία λήψης αποφάσεων και τις εκπροσωπεί σε όλες τις κοινές πολιτικές.

---

⁸⁶ Νίκος Μούσης, 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Ευρωπαϊκή ένωση (ΣΕΛ 59-60)

⁸⁷ Ιστότοπος: www1.wikipedia.org/wiki/Επιτροπή_των_Περιφερειών

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά το παρελθόν εξαιτίας ότι το κύριο αντικείμενο ασχολίας ήταν το εμπόριο αντιλήφθηκαν ότι έπρεπε να βρουν κάποιον τρόπο να το αναπτύξουν περεταίρω. Περνώντας τα χρόνια συνειδητοποίησαν ότι να αναπτύξουν περισσότερο το εμπόριο και να αποκομίσουν περισσότερα οφέλη θα έπρεπε να ενταχθούν σε μια κοινή ομάδα με κοινό νόμισμα και κοινή οικονομική πολιτική έναντι των υπολοίπων. Νομισματικές ενώσεις υπήρξαν από την αρχαιότητα και συνεχίζουν να υπάρχουν μέχρι και σήμερα με την μόνη διαφορά ότι κάθε νομισματική ένωση μπορεί να έχει διαφορετικό βαθμό προνομιακής μεταχείρισης μεταξύ των μελών της. Θα μπορούσε να είναι από μία Ελεύθερη Ζώνη Συναλλαγών έως και μια Πλήρως Ενοποιημένη Οικονομία. Το κοινό χαρακτηριστικό των περισσότερων ατελών νομισματικών ενώσεων είναι η κατάρρευση τους μετά από κάποια κρίση όπως το σύστημα Bretton Woods, ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών κ.α. Ο ευάλωτος χαρακτήρας ενός συστήματος με σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία έχει σχέση με την αξιοπιστία διότι δίνεται μια υπόσχεση στο παρόν χωρίς να μπορούν να εγγυηθούν στα υπόλοιπα μέλη ότι δεν θα αθετήσουν την υπόσχεση τους στο μέλλον.

Η θεωρία των άριστων νομισματικών περιοχών έδωσε αρκετά σημαντικά συμπεράσματα για το πώς λειτουργεί ένα ενιαίο νόμισμα, ως γενικό αποδεκτό μέσο πληρωμών σε μια γεωγραφική περιοχή. Συμπερασματικά οι χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν σε μια νομισματική ένωση δεν μπορούν να αποφύγουν τα υψηλά κόστη ένταξης τους για τον λόγο ότι η νομισματική ένωση δεν μπορεί να απορροφήσει σε ικανοποιητικό βαθμό τις ασύμμετρες διαταραχές αλλά και τις διαταραχές μακροοικονομικού χαρακτήρα σε περίπτωση που έχουν επιλέξει ανεξάρτητη πολιτική. Παρόλα αυτά κάθε χώρα που εντάσσεται σε μια νομισματική ένωση να καρπώνεται άμεσα και έμμεσα οφέλη τα οποία είναι πολύ σημαντικά για την λειτουργία της οικονομίας της, δίνοντας την δυνατότητα στην εν δυνάμει χώρα που επιθυμεί την ένταξη της σε νομισματική ένωση να αξιολογήσει και να συγκρίνει κόστη και οφέλη με σκοπό να πάρει την πιο ορθή απόφαση για την ανάπτυξη της οικονομίας της.

Στα τέλη του 20^ο αιώνα κυριάρχησαν οι σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες αλλά στα μέσα του αιώνα υπογράφηκαν οι συνθήκες ΕΚΑΧ, EUROΤΟΜ κ.α οι οποίες κατά κάποιον τρόπο ήταν οι πειραματικές δοκιμές. Οι αρχικές αυτές ενώσεις είχαν ως κύριο σκοπό μέσα από την λειτουργία τους, να συλλέξουν χρήσιμα συμπεράσματα με σκοπό να ολοκληρώσουν το όραμα του Victor Hugo περί Ηνωμένων πολιτειών της Ευρώπης.

Υπήρξαν αρκετές δυσχέρειες στην προσπάθεια της επίτευξης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης αλλά με βάση τον σωστό προγραμματισμό και την επιμονή στην επίτευξη των στόχων η ΟΝΕ μπορεί να μην θεωρείται μια πλήρως ενοποιημένη οικονομία αλλά ως ένα σημείο θεωρείται επιτυχημένη προσπάθεια. Στην επιτυχία της αυτή συντέλεσαν οι Ευρωπαϊκές συνθήκες οι οποίες έθεταν το πλαίσιο του νόμου και των κανονισμών σε συνεργασία με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ αλλά και ειδικότερα της ΟΝΕ όπου ο ρόλος τους ήταν ιδιαίτερα σημαντικός.

Τέλος η ΟΝΕ παρά τις δυσχέρειες που αντιμετώπισε κατά την περίοδο της οικονομικής ύφεσης που συνεχίζει να αντιμετωπίζει και σήμερα, με γνώμονα δημοκρατία, την διαφάνεια, την αξιοκρατία και την δικαιοσύνη θα καταφέρει να προσαρμοστεί στις υπάρχουσες συνθήκες ακολουθώντας κατευθυντήριες γραμμές που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη με σκοπό να επιτύχει πλήρη επαναφορά της οικονομίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ-ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Πουρναράκης Ευθύμιος (2010), Διεθνής Οικονομική {μια εισαγωγική προσέγγιση}
- ❖ Καρφάκης Ι. Κωνσταντίνος, (2008), Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις, Αθήνα:GUTENBERG
- ❖ Grauwe de Paul (2008), Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης, Αθήνα:ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ
- ❖ Ρουμελιώτης Β.Παναγιώτης (2005), Ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση, Αθήνα:ΛΙΒΑΝΗΣ
- ❖ Πλιάκος Δ. Αστέρης (2011), Θεσμικό & Ουσιαστικό δίκαιο, Αθήνα:ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
- ❖ Μούσης Νίκος (2015), Ευρωπαϊκή ένωση, Αθήνα:ΠΑΠΑΖΗΣΗ
- ❖ Γκόρτσος Χρήστος (2014), Εισαγωγή το δίκαιο της ΟΝΕ, Αθήνα:ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- ❖ www.openclass.teiwm.gr
- ❖ www.tvxs.gr
- ❖ www.capitalinvest.gr
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Ένωση
- ❖ 2lykpefkis.att.sch.gr/Downloads/drastiriotes/2012_13/nomismata/melathro.ppt
- ❖ www.el.wikipedia.org
- ❖ www.en.wikipedia.org/wiki/Werner_Plan
- ❖ www.euretirio.com/europaiko-nomismatiko-systima/
- ❖ www.en.wikipedia.org/wiki/Delors_Commission
- ❖ www.europa.eu/european-union
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Συνθήκη_του_Μάαστριχτ
- ❖ www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.1.3.html
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Συνθήκη_του_Άμστερνταμ
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Συνθήκη_της_Νίκαιας
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκό_Συμβούλιο
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Επιτροπή
- ❖ www.europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_el
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκό_Κοινοβούλιο
- ❖ www.europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-parliament_el

- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Δικαστήριο_της_Ευρωπαϊκής_Ένωσης
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Κεντρική_Τράπεζα
- ❖ www.europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_el

- ❖ www.europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-economic-social-committee_el
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Επιτροπή_των_Περιφερειών
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Χρήμα
- ❖ Ιστότοπος: www.eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:l25014
- ❖ <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=721052>
- ❖ www.el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκό_Ταμείο_Χρηματοπιστωτικής_Σταθερότητας